

Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Bc. LINDA BENDOVIÁ

Název: *Žena v raném křesťanství. Východ versus Západ*

Místo, rok, rozsah práce: Praha, odevzdáno na Katedře dějin a didaktiky dějepisu v červenci 2024, 142 stran textu, seznam pramenů a literatury, přílohy (textová příloha + několik vyobrazení)

Vedoucí práce: PhDr. Jan ZDICHYNEC, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	x			
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		x		
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .		x		
Struktura práce je vyvážená a logická.	x			
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .	x			
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .		x		
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .	x			
Autor správně cituje .		x		
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).		x		
Autor pravidelně konzultoval s vedoucím práce	x			

Celkové hodnocení (slovně)

Vedení práce Bc. Lindy BENDOVÉ jsem se ujal s radostí: kolegyně navázala na práci bakalářskou, úspěšně obhájenou pod mým vedením. Věděl jsem tedy zhruba, co mohu čekat, a mohl spoluutvářet i zaměření práce. Navíc téma je mi badatelsky blízké, i z hlediska klasických tradic, i z pohledu dějin žen a řeholního života. Období

pozdní antiky přitom rozhodně nepatří k preferovaným mezi studenty (nejen) pedagogické fakulty. Autorka mi svým výzkumem výrazně rozšířila obzory, zejména co se církevních otců východního křesťanství týče.

L. Bendová se do tématu pustila odhodlaně a využila i inspirací, jež jí poskytl studijní pobyt v rámci projektu Erasmus v Lublani. Zvláště srovnání obrazu ženy v dílech západ- a východokřesťanských myslitelů je myslím v českém prostředí přínosné a nové. Stávající badatelé, jako Jiří Šubrt či Daniela Rošková, se totiž zaměřovali spíše na autory spjaté se Západem. Přitom je zřejmé, že právě ve sledovaném období pozdní antiky a raného křesťanství tvořil diskurs Západu i Východu stále ještě jednotný celek (do značné míry i v pohledu na ženu), byť právě tehdy se začal také štěpit. L. Bendová si ovšem cíle očividně stanovila dosti ambiciózní a i téma je koncipované široce, když sleduje přes několik desítek autorů píšících původně latinsky a řecky a zohledňuje díla několika století. Zatímco prameny jsou soudím analyzovány v uspokojivé šíři, poněkud nahodile je vybírána literatura, především zahraniční provenience. Časově si autorka práci nerozvrhla úplně ideálně, takže odevzdanou verzi bohužel poznamenávají znaky chvatného zpracování.

Po **jazykové a formální stránce** je třeba zmínit některá pomýlení stylistická, ba i gramatická; zbytečné překlepy (už v poděkování, *které mi pak doktor věnoval* 😊). Formálně nedopracovaný je seznam zdrojů, zejména pramenů, kde autorka uvádí neúplné citace.

Co se týče **výstavby práce**, je studie nadstandardně rozsáhlá, nepochybně by ale snesla i určité prokrácení. Oceňuji dělení podle jednotlivých rolí žen (být i ty se nutně prolínají); snad by bylo bývalo lepší postupovat při výkladu podle jednotlivých témat, ne podle autorů, tak by se mohla některým opakováním autorka vyhnout. Ovšem představení pojednávaných autorů, zejména z prostředí východní církve a často málo známých v našem kontextu, pokládám za smysluplné.

Obsahově oceňuji srovnání řady často dnešku už těžko srozumitelných děl, většinou dosud nestudovaných modernějšími badateli. Autorka si je dobře vědoma skutečnosti, že diskurs o ženách formovali v drtivé míře muži, a byť píše jasně z pozice moderní ženy, přistupuje k pramenům objektivně, u vědomí dobové danosti.

Z hlediska historického řemesla se jistě ukázala jako výhodná návaznost na bakalářskou práci a dlouhodobější zaobírání se tématem. Poněkud nahodile působí výčet prací zahraniční literatury, jež využila, využití prací české provenience se mi jeví dostatečné. Autorka celkem pochopitelně využívá především traktátovou literaturu, stranou spíše nechává prameny právní povahy; je škoda, že se nedostalo na prameny ikonografické.

Otázky k obhajobě:

Jak vnímá autorka svůj vlastní přínos k bádání a jak se posunula ve srovnání se svou bakalářskou prací?

Jak jsou vnímáni východní církevní otcové dnes v pravoslavné společnosti? Pokusila se autorka aspoň částečně recipovat i literaturu ruské a řecké provenience, alespoň v anglických překladech? Myslím, že i to je pro pochopení odkazu východního mnišství nutné.

Dokáže si představit, že by – jistě nelehké a dnešní společnosti dosti vzdálené téma – představila ve školním vyučování a jak by postupovala?

Domnívá se, že její výběr sledovaných církevních otců je vyčerpávající, nebo s odstupem vnímá, že některé opomenula?

Jak by autorka charakterizovala svou metodu? Jak vnímá v současné době dosti oblíbenou genderovou historii?

Jak by vymezila období pozdní antiky? Lze v něm vytvářet „tvrdé“ předěly vůči středověku?

Domnívá se, že diskurs raně křesťanských církevních otců byl využíván i později, a soudí, že má co říci i dnešku?

Závěrem bych chtěl konstatovat, že Linda Bendová ve své práci v zásadě naplnila své záměry i má očekávání. Výrazně se posunula od své bakalářské práce a rozšířila pole svého výzkumu nejen předmětem, ale také metodami. Přispěla k začlenění odkazu východních církevních otců v pohledu na ženu a upozornila i na rozdíly ve vnímání ženy a především ženské čistoty mezi východem a západem. Jako každá kvalitní práce nepřináší jen odpovědi, ale otevírá také nové, podnětné otázky.

Práci rád doporučuji k obhajobě a domnívám se, že po zpracování připomínek oponentky i mých si zaslouží alespoň ve stručnější verzi publikování.